

บันทึกการเล่าเรื่อง

เรื่อง บทเรียนจากการดำเนินโครงการศาสตราจารย์อาคันตุกะ (Visiting Professor)

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙

ณ งานวิเทศสัมพันธ์ กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผู้เล่า	รายละเอียดของเรื่อง	สรุปความรู้ที่ได้
<p>นางสาวชุตินา สุตจรรยา นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ งานวิเทศสัมพันธ์ กองนโยบายและแผน</p>	<p>หลายคนอาจเคยมองว่า “งานวิเทศสัมพันธ์” ในมหาวิทยาลัยเป็นเพียงหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับต่างประเทศ รับรองแขกต่างชาติ หรือดูแลเอกสารความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่หากมองให้ลึกกว่านั้นจริง ๆ งานวิเทศสัมพันธ์สามารถมีบทบาทที่สำคัญกว่ามาก และกรณีของโครงการศาสตราจารย์อาคันตุกะ (Visiting Professor) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (RMUTP) ในช่วงปี ๒๕๖๗-๒๕๖๘ ก็เป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนว่า งานวิเทศสัมพันธ์สามารถเป็น “กลไกสำคัญ” ที่ช่วยขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่ความเป็นนานาชาติได้อย่างแท้จริง</p> <p>จุดเริ่มต้นของโครงการนี้อาจดูเรียบง่าย เป็นเพียงการเชิญอาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาสอนและแบ่งปันความรู้ให้กับนักศึกษาไทย แต่เมื่อโครงการได้ดำเนินขึ้นจริง สิ่งที่เกิดขึ้นกลับลึกซึ้งกว่าการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบเดิมอย่างมาก เพราะอาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการไม่ได้เพียงนำความรู้จากตำราเข้ามาเท่านั้น แต่ยังนำวิธีคิดใหม่ ๆ มุมมองระดับสากล และวัฒนธรรมการเรียนรู้จากต่างประเทศเข้ามาเปิดโลกทางการศึกษาให้กับนักศึกษาไทยด้วย</p>	<p>จากประสบการณ์ของโครงการศาสตราจารย์อาคันตุกะ (Visiting Professor) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้สำคัญ (Knowledge Management: KM) ได้ว่า งานวิเทศสัมพันธ์ในยุคใหม่ไม่ได้ทำหน้าที่เพียง “ติดต่อกับต่างประเทศ” แต่สามารถพัฒนาเป็น “กลไกเชิงยุทธศาสตร์” ที่เชื่อมโยงการพัฒนาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย และประเทศได้พร้อมกัน</p> <p>๑. งานวิเทศสัมพันธ์ต้องเปลี่ยนจาก “งานประสาน” สู่ “งานยุทธศาสตร์”</p> <p>บทเรียนสำคัญคือ งานวิเทศสัมพันธ์ไม่ควรทำหน้าที่เพียงดูแลแขกต่างชาติหรือเอกสาร MOU เท่านั้น แต่ควรทำหน้าที่วางแผนและออกแบบโครงการที่สามารถสร้างผลลัพธ์ระยะยาว เช่น การพัฒนาหลักสูตร การสร้างเครือข่ายวิชาการ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา และการ</p>

ผู้เล่า	รายละเอียดของเรื่อง	สรุปความรู้ที่ได้
	<p>ตลอดระยะเวลาของโครงการ มีคณาจารย์ต่างประเทศผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๖ ท่าน ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ระดับนานาชาติ ได้แก่ Prof. Dr. Jean Michel Chapuls จาก University of Paris ประเทศฝรั่งเศส ผู้สอนด้าน International Marketing ให้กับคณะบริหารธุรกิจ หลักสูตร International Business Management (International Program) ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗, Prof. Dr. Zhenbo Xu จาก School of Food Science and Engineering, South China University of Technology ประเทศจีน ผู้สอนด้าน Food Safety and Sanitation ให้กับคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, Prof. Dr. Hang Lee จาก National Taiwan University of Science and Technology ประเทศไต้หวัน ผู้สอนด้าน Blockchain ให้กับคณะบริหารธุรกิจ, Assoc. Prof. Dr. Zhang Jinlong จาก Yangtze Normal University (YZNU) ประเทศจีน ผู้สอนในคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ระหว่างวันที่ ๑๒ กรกฎาคม - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๘, Dr. Ju Shenhui จาก Nanning Vocational University of Technology ประเทศจีน และ Miss Zhang Yun จาก Nanning Vocational University of Technology ประเทศจีน ซึ่งร่วมสอนในคณะศิลปศาสตร์ ระหว่างวันที่ ๔-๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๘</p>	<p>ยกระดับมหาวิทยาลัยสู่มาตรฐานสากล</p> <p>๒. ความเป็นนานาชาติ (Internationalization) ไม่จำเป็นต้องเริ่มจากงบประมาณสูง กรณีนี้แสดงให้เห็นว่า ความเป็นนานาชาติไม่จำเป็นต้องเริ่มจากโครงการขนาดใหญ่เสมอไป แต่สามารถเริ่มจาก “โครงการเล็กที่ออกแบบอย่างแม่นยำ” เช่น โครงการศาสตราจารย์ อาคันตุกะ (Visiting Professor) ซึ่งใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แต่สร้างผลกระทบได้ทั้งด้านการเรียนรู้ เครือข่าย และภาพลักษณ์องค์กร</p> <p>๓. อาจารย์ต่างชาติไม่ได้ให้แค่ความรู้ แต่เปลี่ยน “วิธีคิด” สิ่งที่นักศึกษาได้รับไม่ใช่เพียงเนื้อหาวิชา แต่คือการเรียนรู้วิธีคิดแบบสากล การกล้าถาม การคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการสร้าง Global Competency</p> <p>๔. ห้องเรียนสามารถกลายเป็น “พื้นที่นานาชาติ” เมื่อมีการออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ ห้องเรียนธรรมดาสามารถพัฒนาเป็น “Global</p>

ผู้เล่า	รายละเอียดของเรื่อง	สรุปความรู้ที่ได้
	<p>อาจารย์ทุกท่านไม่ได้เพียงเข้ามาถ่ายทอดองค์ความรู้เฉพาะด้าน แต่ยังช่วยยกระดับบรรยากาศการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยให้ก้าวไปสู่ความเป็นสากลมากขึ้น สำหรับนักศึกษาสิ่งที่ได้รับจึงไม่ใช่เพียง “ความรู้ใหม่” แต่คือ “โลกใหม่” ของการเรียนรู้ พวกเขาได้ฝึกคิดวิเคราะห์มากขึ้น กล้าตั้งคำถามมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และได้เรียนรู้การสื่อสารกับผู้คนจากต่างวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ห้องเรียนจึงไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่สำหรับนั่งฟังบรรยายอีกต่อไป แต่กลายเป็นพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนความคิดในระดับนานาชาติ หลายคนเริ่มรู้สึกว่าตนเองไม่ได้กำลังเรียนอยู่เพียงในมหาวิทยาลัยไทย แต่กำลังอยู่ใน “ห้องเรียนโลก” ที่เชื่อมโยงพวกเขาเข้ากับมาตรฐานสากล</p> <p>อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของโครงการนี้ไม่ได้หยุดอยู่แค่ในระดับนักศึกษา เพราะในระดับมหาวิทยาลัย โครงการศาสตราจารย์อาคันตุกะ (Visiting Professor) ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างอย่างแท้จริง งานวิเทศสัมพันธ์ไม่ได้จบลงเพียงแค่การเชิญอาจารย์มาแล้วส่งกลับ แต่กลับใช้โครงการนี้เป็น “ประตู” เปิดไปสู่ความร่วมมือในมิติที่กว้างขึ้น ทั้งการจัดทำ MOU และ MOA การแลกเปลี่ยนนักศึกษา การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ตลอดจนการหารือเพื่อพัฒนาหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ นี่คือนวัตกรรมสำคัญที่ทำให้เห็นชัดว่า งานวิเทศสัมพันธ์กำลังเปลี่ยน</p>	<p>Classroom” ได้ โดยไม่จำเป็นต้องส่งนักศึกษาไปต่างประเทศเสมอไป</p> <p>๕. งานวิเทศสัมพันธ์คือ “นักรุกทุดทางการศึกษา”</p> <p>หน่วยงานวิเทศสัมพันธ์มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนนโยบายระดับชาติด้านการศึกษาและความเป็นนานาชาติ ให้กลายเป็นโครงการที่ปฏิบัติได้จริงในระดับมหาวิทยาลัย จึงเปรียบเสมือน Educational Diplomacy Unit หรือหน่วยงานการทูตทางการศึกษา</p> <p>๖. ความร่วมมือที่แท้จริงต้องไปไกลกว่า MOU</p> <p>MOU หรือ MOA ไม่ควรเป็นเพียงเอกสารเชิงสัญลักษณ์ แต่ควรต่อยอดสู่กิจกรรมจริง เช่น Exchange Program, Joint Curriculum, Staff Development และ Research Collaboration เพื่อให้เกิด “Systematic Collaboration”</p> <p>๗. ผู้นำองค์กรมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จ</p> <p>นโยบายและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร เช่น อธิการบดีและรองอธิการบดีด้านต่างประเทศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้</p>

ผู้เล่า	รายละเอียดของเรื่อง	สรุปความรู้ที่ได้
	<p>บทบาทจาก “ผู้ประสานงาน” ไปสู่ “ผู้สร้างเครือข่ายเชิงยุทธศาสตร์” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงเชื่อมคน แต่กำลังเชื่อม “อนาคต” ของมหาวิทยาลัย ในอีกมุมหนึ่ง งานวิเทศสัมพันธ์จึงมีบทบาทไม่ต่างจาก “นักการทูตทางการศึกษา” เพราะทำหน้าที่แปลงนโยบายระดับชาติด้านความเป็นนานาชาติให้กลายเป็นการปฏิบัติจริงในระดับมหาวิทยาลัย ประเทศไทยมีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาคนให้มีศักยภาพระดับโลก และยกระดับมหาวิทยาลัยให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ แต่การจะทำให้นโยบายเหล่านี้เกิดขึ้นจริง จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่สามารถแปลงนโยบายให้กลายเป็นโครงการที่จับต้องได้ และงานวิเทศสัมพันธ์ก็คือหน่วยงานสำคัญนั้น</p> <p>กรณีของ RMUTP ภายใต้นโยบายของ ดร.ณัฐวรพล รัชสิริวัชรบุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และ ผศ. ดร. ปริณญ์ บุญกนิษฐ รองอธิการบดี ผู้กำกับดูแลงานด้านต่างประเทศ ได้พิสูจน์ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความเป็นนานาชาติไม่จำเป็นต้องเริ่มต้นจากงบประมาณมหาศาลเสมอไป บางครั้งโครงการเล็ก ๆ ที่ได้รับการออกแบบอย่างแม่นยำ มีเป้าหมายชัดเจน และดำเนินการอย่างมียุทธศาสตร์ อย่างโครงการศาสตราจารย์อาคันตุกะ (Visiting Professor) ก็สามารถสร้างผลกระทบที่ลึกยาวนาน และขยายผลได้จริง</p> <p>บทเรียนสำคัญจากเรื่องนี้จึงอยู่ที่ว่า งานวิเทศสัมพันธ์ยุคใหม่ไม่ควรถูกจำกัดอยู่เพียงเรื่อง</p>	<p>โครงการเล็กสามารถขยายผลเป็นการเปลี่ยนแปลงระดับองค์กรได้</p>

ผู้เล่า	รายละเอียดของเรื่อง	สรุปความรู้ที่ได้
	<p>ต่างประเทศในความหมายแบบเดิมอีกต่อไป แต่ควรทำหน้าที่สำคัญ ๔ ด้านไปพร้อมกัน คือ “เปลี่ยนนโยบาย สร้างเครือข่าย พัฒนาคณะและยกระดับมหาวิทยาลัย” พูดให้เข้าใจง่ายที่สุด งานวิเทศสัมพันธ์จึงไม่ใช่เพียง “หน้าต่าง” ที่เปิดมหาวิทยาลัยออกไปสู่โลกภายนอกอีกต่อไป แต่คือ “ประตู” ที่นำโลกทั้งใบกลับเข้ามาช่วยพัฒนามหาวิทยาลัยภายใน ท้ายที่สุด ประสบการณ์จาก โครงการศาสตราจารย์อาคันตุกะ (Visiting Professor) ทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่า หากมหาวิทยาลัยมองงานวิเทศสัมพันธ์ในฐานะกลไกเชิงยุทธศาสตร์ ไม่ใช่เพียงหน่วยงานสนับสนุนทั่วไป งานวิเทศสัมพันธ์จะสามารถกลายเป็นพลังสำคัญที่ช่วยเปลี่ยนมหาวิทยาลัยได้จริงทั้งในด้านคุณภาพนักศึกษา คุณภาพองค์กร และศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระยะยาว เพราะในโลกยุคใหม่ งานวิเทศสัมพันธ์ไม่ได้มีหน้าที่เพียงพามหาวิทยาลัยออกไปสู่ต่างประเทศเท่านั้น แต่มีภารกิจที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือ “นำโลกกลับมาสร้างอนาคตใหม่ให้มหาวิทยาลัยไทย”</p>	